

INFO-SCOOP

Van de redactie

Tlnt E.E.J. Vreman

In deze Info-scoop kunt u een overzicht lezen van de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië gedurende de periode 18 maart tot 04 april 1995. Het tweede artikel geeft de stand van zaken weer in Angola. Daarna volgt een artikel over Burundi, in dit artikel wordt in vogelvlucht de geschiedenis van het land beschreven. De volgende info-scoop kunt u in de week van 17 april verwachten.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË

van 18 maart tot 04 april 1995

-EEN OVERZICHT-

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Tlnt Vreman
Sgt Harreman

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 18 maart tot 04 april 1995 behandeld onderverdeeld in:

- Republieken van het voormalig Joegoslavië
- Bosnië-Herzegovina:
 - *politieke aspecten
 - *militaire aspecten
 - *VN en EU

REPUBLIEKEN van het voormalig Joegoslavië

KROATIË

In de periode voor 12 maart wilde de Kroatische president Tudjman - mede onder

zware politieke druk vanuit Kroatië - het mandaat van UNPROFOR na 31 maart niet verlengen, aangezien de UNPROFOR-troepen vooral de door de Serviërs bezette Krajina (ongeveer 30% van het Kroatische grondgebied) niet hebben kunnen reïntegreren in Kroatië. Kroatië wil namelijk gaan beginnen met de opbouw van een welvarende economie (denk aan de toeristenindustrie in Dalmatië). En het land heeft momenteel nog steeds een half miljoen vluchtelingen, die door Serviërs uit de Krajina zijn verdreven.

Met de aankondiging van president Tudjman op 12 maart dat de UNPROFOR-troepen zich na 31 maart niet volledig uit Kroatië dienen terug te trekken, was de regering in Zagreb wel van mening dat het huidige aantal troepen van 12.000 naar 5.000 moest worden teruggebracht. Met name soldaten uit Aziatische en Afrikaanse landen zouden zich moeten terugtrekken. Volgens Westerse diplomatieke kringen is het echter realistischer indien er minimaal 8.000 troepen in Kroatië blijven. Het grootste gedeelte van de UNPROFOR-troepen zou volgens de Kroaten moeten worden gelegerd langs de officiële grenzen van Kroatië met Bosnië-Herzegovina en Servië.

Door een dergelijke stationering van de UNPROFOR-troepen zullen echter de Kroatische Serviërs in de RSK zijn afgesneden van de Bosnische Serviërs en Servië. Volgens Tudjman zouden de UNPROFOR-troepen niet meer onder bevel van de VN, maar van de Contactgroep (USA, RF, VK, Frankrijk en Duitsland) moeten staan.

Een vermindering van de UNPROFOR-troepen en de stationering aan de officiële grenzen van Kroatië zal echter de spanningen tussen het Kroatische leger en de Servische milities alleen maar meer doen oplaaieren. Op 12 maart zijn in Drnis (25 km ten zuiden van Knin) reeds artilleriebeschietingen tussen de Kroaten en Serviërs gemeld.

Zouden de Kroatische Serviërs zich met het nieuwe mandaat in Kroatië niet kunnen verenigen, dan zou Tudjman zijn huidige belofte kunnen breken door alle 12.000 UNPROFOR-troepen de deur te wijzen. Een opleving van het oorlogsgeweld in Kroatië zou dan wel eens kunnen uitmonden in een uiteindelijke oorlog tussen Kroatië en de FRY (Servië).

Met de verzekering dat de UNPROFOR-troepen in Kroatië in principe mogen blijven, hebben zowel Kroatië als de internationale gemeenschap in ieder geval tijdwinst geboekt. Kroatië heeft verder ook nog toezeggingen gekregen voor Westerse economische steun (EU en de Verenigde Staten) en een oorlog met Servië voorkomen.

De Veiligheidsraad van de VN was bezig met het opstellen van het nieuwe mandaat. Bij het uitwerken van het nieuwe mandaat zouden waarschijnlijk slechts 500 waarnemers worden gestationeerd langs de officiële Kroatische grens. Het grootste gedeelte van de overgebleven UNPROFOR-troepen zou worden gestationeerd in de bufferzones tussen het Kroatische leger en de Servische milities. Dit komt niet overeen met de wensen van de Kroatische regering en zal zeker onder de Kroatische bevolking in minder goede aarde vallen. Tudjman kan hierbij echter wel aantonen, dat de officiële Kroatische grens wel onder internationaal toezicht zal worden gesteld en dat er minder UNPROFOR-troepen in de bufferzones zitten.

Op 31 maart nam de Veiligheidsraad, na veel diplomatiek geharrewar, drie resoluties aan m.b.t. ex-Joegoslavië. De VN-macht in ex-Joegoslavië (UNPROFOR) zal worden opgesplitst in drie afzonderlijke eenheden (Kroatië, Bosnië en Macedonië), die elk onder een eigen naam optreden. De VN-macht in Kroatië zal onder de naam UNCRO (United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia) gaan opereren. Het nieuwe VN-mandaat, dat geldt tot 30 november 1995, brengt veranderingen met zich mee voor het takenpakket van de in Kroatië gestationeerde VN-eenheden. Het aantal VN-troepen zal van 12.000 man teruglopen naar 8.000 man. Het zou de bedoeling zijn dat 7.000 man worden gelegerd langs de bestandslijn tussen het Kroatische leger en de Kroatisch-Servische milities. Verder zouden nog eens 1.000 man worden ingezet als waarnemers langs de officiële Kroatische grens met Bosnië en Servië. Echter de praktische invulling van het nieuwe mandaat zal de VN met Kroatië en de Kroatische Serviërs - die beiden nogal wat kritiek hebben - nog nader moeten uitwerken. Zo zullen de Kroaten nog gaan pleiten voor een effectievere grenscontrole tussen de Krajina en Bosnië. En ook de Kroatische Serviërs kunnen nog dwars gaan liggen (denk maar aan de naam van de vredesoperatie United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia, of de stationering van VN-troepen langs de officiële Kroatische grens).

UNPA's/SERVISCHE KRAJINA

De Krajina-Serviërs wijzen elke maatregel af, die de territoriale verbinding tussen hen en Servië zou kunnen verbreken. Daarom wil de "president" van de RSK Milan Martić in principe geen verandering van het huidige VN-mandaat accepteren. Echter de Krajina-Serviërs zijn toch met VN-onderhandelaars aan het onderhandelen over het nieuwe mandaat. Waarschijnlijk worden er maar 1.000 waarnemers langs de officiële Kroatische grens gestationeerd, die het (goederen-)verkeer slechts mogen rapporteren. Van zo'n klein aantal waarnemers zullen de Krajina-Serviërs weinig hinder ondervinden.

Er zijn echter aanwijzingen dat Milosevic de door de Serviërs bezette gebieden in Kroatië eerder ziet teruggaan naar Kroatië, dan dat de RSK zich zou aansluiten bij Servië.

Momenteel is er een machtsstrijd in de RSK aan de gang tussen aan de ene kant aanhangers van "minister-president" Mikelic - voorstanders van een dialoog met Zagreb (pro-Milosevic) - en aan de andere kant aanhangers van "president" Martic en "minister van buitenlandse zaken" Babic - voorstanders van een harde lijn die weigeren te praten met Zagreb (pro-Karadzic). In plaats van de aanwezigheid van UNPROFOR zullen met name deze interne ontwikkelingen de toekomst van de Servische Krajina bepalen.

Met de hernieuwing van het mandaat lijkt een vredesregeling voor de Krajina verder weg dan ooit, aangezien de Kroaten en de Serviërs met betrekking tot de definitieve status van de Krajina niet tot overeenstemming willen komen.

Laatst meldden de Kroaten dat zo'n 900 Servische troepen met tanks vanuit Servië de Donau zijn overgestoken en Oost-Slavonië (het meest oostelijke deel van de Servische Republiek Krajina) zijn binnen getrokken.

SERVIË

In de binnenlandse politiek van Servië heeft de SPS van Milosevic een almachtige positie. Zo behaalde de SPS bij de parlementverkiezingen van december 1993 123 van de 250 zetels. Deze machtspositie heeft de partij ten eerste te danken aan het feit dat deze ex-communistische partij heel sterk uit de politieke omwentelingen van eind jaren tachtig is gekomen. En ten tweede zijn de SPS en vooral Milosevic ware meesters in het tegen elkaar uitspelen van de Servische oppositiepartijen. Deze oppositiepartijen worden in hun handelen meer door pragmatisme dan door ideologie geleid. Met de partij "Nieuwe Democratie (ND)", die een afsplitsing is van het oppositieverbond Depos, heeft de SPS momenteel een regeringscoalitie gevormd. De leidinggevende partij van het zwakke politieke verbond Depos is de "Servische Vernieuwingspartij (SPO)" van Vuk Draskovic. Ook Depos staat achter de politieke breuk van Belgrado (Milosevic) met Pale (Karadzic), doordat de Bosnische Serviërs halstarrig blijven weigeren mee te werken aan

een duurzaam vredesplan. Dit is opmerkelijk, aangezien Draskovic altijd een duidelijke opponent van Milosevic is geweest. Daarentegen zijn de "Demokratische Partij (DS)" van Djindjic en de "Servische Radicale Partij (SRS)" van Seselj weer duidelijke medestanders van Karadzic en de zijnen.

Het Westen heeft Milosevic reeds laten blijken dat indien hij de republieken Kroatië en Bosnië erkent, het embargo dat in 1992 tegen de FRY werd ingesteld zal worden opgeheven. Milosevic stelt echter andere voorwaarden aan een eventuele erkenning van Kroatië en Bosnië. Zo moet bijvoorbeeld eerst het embargo tegen FRY worden opgeheven alvorens Milosevic verdere stappen onderneemt. Deze eis is echter door de EU tijdens hun bijeenkomst in Carcassonne (18 en 19 maart) van de hand gewezen. En met betrekking tot de Krajina moeten de Kroatische regering en de Kroatische Serviërs eerst tot een vergelijk zijn gekomen over een speciale rechtspositie van de Serviërs in de Krajina, voordat Milosevic over wil gaan tot erkenning. Ook een Russisch vredesvoorstel waarin de FRY alle andere voormalige Joegoslavische republieken zou erkennen struikelde over dezelfde eisen van Milosevic.

VOJVODINA

NTR

KOSOVO

De Albanese (bevolkings)meerderheid in de door Servië onderdrukte provincie Kosovo, heeft de afgelopen periode wederom getracht internationale aandacht te verkrijgen. Onder aanvoering van de Demokratische Bond van Kosovo (LDK) werden een aantal protestacties in Europese, Australische en Amerikaanse steden georganiseerd. Men voert strijd voor een onafhankelijke en neutrale staat. Men tracht dit vooral te bewerkstelligen door te wijzen op de mensenrechten. Servië voelt overigens niets voor internationale bemoeienis met de problemen in Kosovo en doet er dan ook alles aan om de problemen te bestempelen als een binnenlandse aangelegenheid.

Ook is er melding gemaakt van geweld en intimidatie door leden van de Servische politie tegen Albanezen in Kosovo.

MONTENEGRO

NTR

MACEDONIË (FYROM)

Op 31 maart j.l. heeft de Veiligheidsraad een nieuwe resolutie aangenomen, waarbij in Macedonië (FYROM) de VN-vredesmacht zal opereren onder de naam United Nations Preventive Deployment Force (UNPREDEP). Het mandaat voor deze operatie zal gelden tot 30 november 1995.

BOSNIË-HERCEGOVINA

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

ALGEMEEN:

Volgens de voorstellen van VN-SG Boutros Ghali zou het VN-mandaat voor Bosnië onder de naam UNPROFOR, in eerste instantie ongewijzigd worden verlengd tot 30 september 1995. De Moslims wilden echter dat het VN-mandaat slechts één maand wordt verlengd en dat de VN vervolgens een veranderd mandaat zullen afkondigen, waarbij de VN-troepen beter zouden kunnen optreden tegen Servische agressie.

Op 31 maart heeft de Veiligheidsraad uiteindelijk drie nieuwe resoluties aangenomen, waarbij UNPROFOR (United Nations Protection Force) werd opgesplitst in drie afzonderlijke vredes machten. De vredesmacht voor Bosnië, die onder de naam UNPROFOR blijft opereren, zal dezelfde taakstelling hebben als onder het oude mandaat. Het nieuwe VN-mandaat zal gelden tot 30 november 1995.

MOSLIMS/KROATEN:

De Bosnische premier Silajdzic heeft verklaard dat het vier maanden durende bestand na 30 april niet zal worden verlengd, omdat daarmee

anders de Servische veroveringen zouden worden bestendigd.

Van de één jaar oude Moslim-Kroatische federatie is in de praktijk weinig te merken. De samenwerking tussen de Moslims en de Kroaten in Bosnië is zeer miniem. Met name de affaire rondom de verdwijning van de Bosnisch Kroatische generaal Santic heeft de verhoudingen alleen maar verslechterd. De Bosnische Kroaten leggen hoge belastingen op aan hulpkonvooien, die door hun gebied willen gaan.

Opmerkelijk is het bericht dat het Bosnische persbureau BH Press naar buiten bracht, waarbij sprake zou zijn dat er op 23 maart voor het eerst rechtstreekse besprekingen zijn gevoerd tussen een vertegenwoordiger van president Izetbegovic en president Milosevic van Servië.

SERVIËRS:

Ook binnen de "Servische Republiek" in Bosnië begint zich een politieke machtsstrijd af te tekenen. Zo zien we twee kampen tegenover elkaar staan in het Servische parlement in Pale. Aan de ene kant hebben we de aanhangers van Karadzic - voorstanders van de harde lijn in het vredesproces. En aan de andere kant hebben we de aanhangers van Milosevic - voorstanders voor de aanvaarding van het vredesplan van de contactgroep (verdeling van Bosnië en de vorming van een confederatie tussen de Servische Republiek met Servië). Milosevic heeft momenteel mogelijkheden om de politieke druk op Karadzic op te voeren, doordat er binnen de Bosnisch-Servische politiek steeds meer onvrede komt over allerlei misstanden (oorlogswinsten, machtsmisbruik, corruptie, etc.), waarvoor de politieke leiding - Karadzic en de zijnen - verantwoordelijk wordt gesteld.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

Het bestand in Bosnië wordt steeds brozer en het geweld neemt toe. Het geweld uit zich vooral in de vorm van beschietingen van VN-vliegtuigen, diefstallen van VN-materieel, acties van sluipschutters en bombardementen op delen van Sarajevo. De VN-strijdmacht heeft de NAVO om luchtbescherming gevraagd.

Vanaf 18 maart zijn er zware gevechten - de zwaarste sinds het bestand op 1 januari 1995 inging - op meerdere fronten in Bosnië uitgebroken: in de Bihac-pocket, rondom Tuzla, in de Posavina-corridor en in Centraal Bosnië. Als reactie op de BiH-offensieven heeft Karadzic een algehele mobilisatie voor het gehele door Serviërs gecontroleerde gebied in Bosnië-Herzegovina afgekondigd. Dit kan een voorbode zijn van gevechten op grote schaal wanneer de winter definitief is afgelopen, zeker gezien het gegroeide zelfvertrouwen van het BiH en de vastbeslotenheid van de Serviërs om zich te verdedigen. Beide oorlogspartijen hebben grote stukken gebied afgesloten voor de VN, zodat de VN-macht zich niet goed op de hoogte kan stellen van wat er op het slagveld nu precies gebeurt.

Aangezien de Moslim-offensieven in de laatste weken van maart nabij Tuzla en Travnik succesvol verliepen, hebben de Bosnische Serviërs uit wraak artilleriebeschietingen uitgevoerd op de steden Sarajevo, Tuzla, Konjic, Gorazde en Mostar. De VN dreigde de Bosnische Serviërs vervolgens met luchtacties, indien zij hun aanvallen op deze veilige gebieden niet zouden staken. De nieuwe VN-commandant generaal Rupert Smith heeft namelijk tot een hardere opstelling besloten met betrekking tot luchtaanvallen dan zijn voorganger generaal Michael Rose.

Als reactie op de dreiging van de VN met luchtacties, heeft Karadzic bedreigd om de VN-militairen "als vijanden te behandelen" als de VN daadwerkelijk overgaat tot acties tegen Bosnisch Servische stellingen. Bovendien heeft Karadzic nog bedreigd met een volledige oorlog - waarbij de Bosnische Serviërs de onderhandelingstafel definitief zullen verlaten - indien het BiH-offensief voortduurt.

BIHAĆ-POCKET

BIHAĆ:

Het algehele bestand van begin dit jaar in Bosnië, dat voor enige rust zorgde, heeft echter geen enkel effect gehad op de militaire strijd in de Bihac-pocket. Rond 18 maart is er weer hevig gevochten. Zo zouden de Bosnische Serviërs en troepen van Abdic in de buurt van Velika Kladusa met een nieuw offensief linies van het BiH hebben doorbroken. Ook tijdens de laatste dagen van de maand maart werd er nog

steeds hevige strijd geleverd.

Verder zijn er drie soldaten van het BiH door de Bosnische regering gearresteerd op verdenking van moord op de op 8 maart verdwenen generaal van de Bosnisch Kroatische HVO in Bihac, Vlado Santic.

De Kroaten in Kroatië en de Bihac-pocket spelen een belangrijke rol bij de clandestiene toevoer van goederen naar Bihac. Door de zwarte markt in de Bihac-pocket, waarvan een groot deel van de bevolking afhankelijk is, kan een klein aantal Kroaten, Serviërs en Moslims zich enorm verrijken.

Op 18 maart is voor het eerst binnen een maand weer een voedselkonvooi aangekomen met 105 ton aan levensmiddelen.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

POSAVINA-CORRIDOR:

In de tweede helft van maart laaide de strijd weer op in de Posavina-corridor waar 400 granaten insloegen. De zeer nauwe Posavina-corridor is de enige verbinding van de Serviërs in de Krajina en het westen van Bosnië met Servië.

TUZLA:

Op 20 maart lanceerde het BiH een offensief tegen Servische posities rondom de stad Tuzla richting de Majevisa-heuvels. Een VN-officier constateerde de bewegingen van 2.000 BiH-troepen en telde in de ochtend alleen al 500 inslagen in de buurt van Stolice in de Majevisa-heuvels. Deze aanval werd door de Serviërs weer beantwoord met artilleriebeschietingen op de stad waarbij 30 doden vielen, meer dan driehonderd gewonden en een kazerne van het BiH werd getroffen. De Majevisa-heuvels zijn strategisch belangrijk, aangezien men vandaaruit een vrij schootsveld heeft op de Posavina-corridor. Onduidelijk is de berichtgeving over de gevechten om de Stolice-zendtoeren. Of deze toeren nu wel of niet in handen van het BiH is, is momenteel nog steeds onduidelijk.

Tijdens een bezoek aan Lopare verklaarde de Bosnisch-Servische president Karadzic dat Tuzla, zetel van het 2e BiH-korps en als gevolg van het Moslim-offensief in de Majevisa-heuvels, niet langer meer als een "safe area" moet worden beschouwd. Verder verklaarde Karadzic dat Tuzla een Servische stad was, die ze nooit zullen opgeven. Het BiH zou eerst uit de Majevisa-heuvels moeten worden teruggedrongen om vervolgens op alle fronten te worden verslagen. Volgens de Servische leider Momcilo Krajisnik moet dit de "final battle" worden.

Het door het BiH gelanceerde offensief in de Majevisa-heuvels heeft verder nog geleid tot een nieuwe vluchtelingenstroom van duizenden Bosnische Serviërs.

OVERIG NOORD-BOSNIË-HERZEGOVINA
Er zijn verder meldingen gemaakt van BiH-aanvallen in de omgeving van Doboj.

OOST-BOSNIË-HERZEGOVINA

GORAZDE:

In het laatste weekend van maart werd Gorazde, als reactie op het BiH-offensief van de laatste weken, getroffen door Servische beschietingen waarbij zeven burgers gewond raakten.

ZEPA:
NTR

SREBRENICA:

Momenteel kunnen de eenheden van Dutchbat in de enclave Srebrenica zeer slecht worden bevoorraad. Met name het brandstoftekort heeft ertoe geleid dat het aantal patrouilles beperkt blijft en dat nagenoeg alle verkenningen te voet moeten worden uitgevoerd.

Verder zijn er opvallend veel overflightreports gemaakt van vliegtuigen c.q. helicopters boven de enclave. Eenmaal is, een drietal kilometers ten noordwesten van de enclave, zelfs de landing van een Servische helicopter gerapporteerd.

CENTRAAL-BOSNIË-HERZEGOVINA

SARAJEVO:

Op 18 maart zijn reeds zo'n 744 schendingen van het bestand in de regio Sarajevo gemeld. Zo

zijn sluipschutters weer actief in het gebied. En de Bosnische Serviërs hebben verder hun aanvallen hervat op bevoorradingsroutes ten westen van Sarajevo.

Op 19 maart werd bij Sarajevo een Franse C-130 Hercules beschoten (echter niet geraakt). Het was al de vijfde keer binnen elf dagen, dat een vliegtuig werd beschoten. Als reactie hierop beschoten UNPROFOR-troepen een artilleriestelling van de Bosnische Serviërs en vlogen NAVO-vliegtuigen over de Servische stellingen. Na de beschieting kwam het vervolgens tot artillerieduels tussen de Serviërs (in de wijken Ildza en Vojkovici) en het BiH (in de wijk Hrasnica). 's Nachts hebben de Serviërs nog een weg over de berg Igman beschoten.

Op 21 maart hebben Bosnische Serviërs in Lukavica in Sarajevo een aantal zware wapens weggehaald uit een door UNPROFOR bewaakte opslagplaats. Verder stalen Serviërs in de buurt van Sarajevo nog de bewapening en munitie van een Brits VN-voertuig.

OVERIG CENTRAAL BOSNIË:

Het BiH heeft op 20 maart ook de aanval op de Bosnische Serviërs ingezet bij Travnik rondom de berg Vlasic. VN-waarnemers telden tientallen explosies van artilleriegeschut van beide partijen. Het door het BiH gelanceerde offensief heeft ook hier weer geleid tot nieuwe vluchtelingenstromen van duizenden Bosnische Serviërs.

ZUID-BOSNIË-HERZEGOVINA

In het laatste weekend van maart lag ook de stad Mostar onder Bosnisch Servisch vuur, waarbij in ieder geval een dode viel. Verder zijn er nog BiH-acties gemeld in de omgeving van Nevisinje.

VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

VEILIGHEIDSRaad:

Op 31 maart heeft de Veiligheidsraad uiteindelijk drie nieuwe resoluties aangenomen, waarbij UNPROFOR (United Nations Protection Force) werd opgesplitst in drie afzonderlijke vredesmachtten: één voor Bosnië, die onder de naam UNPROFOR blijft opereren; één voor Kroatië die UNCRO (United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia) wordt genoemd; en één voor Macedonië, de UNPREDEP (United Nations Preventive Deployment Force). Het mandaat voor deze drie vredesoperaties geldt tot 30 november 1995.

VN-TRIBUNAAL:

VN-deskundigen bestuderen de mogelijkheid om het beschieten van hulpvliegtuigen te kwalificeren als een oorlogsmisdad, zodat daders als oorlogsmisdadigers kunnen worden berecht.

CONTACTGROEP:

Gedurende het jaar dat de Contactgroep (USA, RF, Frankrijk, UK en Duitsland) nu in functie is, is gebleken dat de leden vrijwel nooit tot overeenstemming kunnen komen met betrekking tot het creëren van vrede in ex-Joegoslavië. De enige daadwerkelijke resultaten van de Contactgroep zijn de sluiting van de Servische grens met Bosnië door Milosevic (ook al is deze grens volgens de USA verre van waterdicht) en het vredesplan, waarbij de Serviërs 49% en de Moslims en Kroaten samen 51% van Bosnië-Herzegovina toebedeeld krijgen, dat reeds is geaccepteerd door de Bosnische regering en min of meer ook door Milosevic.

EU:

Tijdens de EU-top in Carcassonne (18 en 19 maart) herhaalden de ministers van buitenlandse zaken van de vijftien lidstaten, dat er zo snel mogelijk een top moet worden georganiseerd tussen de presidenten Tudjman, Izetbegovic en Milosevic om tot een vredesplan

te komen en de wederzijdse erkenning van de drie staten.

NEDERLAND:

In de week van 20 maart werd er in Den Haag op het instituut Clingendael een symposium gehouden over een snel inzetbare VN-brigade te vormen uit vrijwilligers.

NEDERLANDSE VN-MILITAIREN

Op 17 maart heeft Minister van Defensie Voorhoeve aan de VN gevraagd of de Nederlandse VN-troepen in Srebrenica na 1 juni 1995 door troepen uit andere VN-landen kunnen worden afgelost, zodat Dutchbat elders in Bosnië kan worden ingezet. Het probleem is echter dat andere Westerse VN-landen weinig animo tonen om deze klus op zich te nemen. Voorhoeve zou het geen probleem vinden wanneer een gematigd islamitisch land de troepen voor Srebrenica zou gaan leveren. Wat er nu precies gaat gebeuren valt nog te bezien. In ieder geval is er toch nog een nieuwe Nederlandse eenheid aangewezen die half juni naar Srebrenica kan gaan.

Momenteel zijn zo'n 1800 Nederlandse VN-militairen in voormalig Joegoslavië. Van 20 t/m 24 maart bracht kroonprins Willem-Alexander een bezoek aan de Nederlandse VN-militairen in Kroatië en Bosnië. Het bezoek verliep volgens planning en er deden zich geen bijzonderheden voor. Bij terugkomst benadrukte de prins het goede werk dat door de Nederlandse militairen in het voormalige Joegoslavië wordt verricht.

ERNSTIGE INCIDENTEN

Een twintigjarige Nederlandse beroepssoldaat is op 29 maart j.l. om het leven gekomen. De militair maakte deel uit van de bemanning van een observatiepost (Tango 2) in de Sapnavinger. Na een eerste mortier inslag op een afstand van ongeveer 10 meter, sloeg een tweede granaat in toen de mannen op weg waren naar een bunker om bescherming te zoeken. De overledene werd door de scherven getroffen.

Er is nog een poging gedaan om de in eerste instantie zwaar gewonde soldaat met een pantservoertuig naar een ziekenhuis te vervoeren, helaas overleed de soldaat tijdens de rit. Door de duisternis en de gevechten in het gebied was het voor de VN niet mogelijk om de gewonde soldaat per helikopter te vervoeren. Tot op heden is nog niet bekend of de betreffende granaat door de Moslims of door de Bosnische Serviërs is afgevuurd.

Met dit nieuwe incident komt het totaal aantal Nederlandse militairen dat het leven liet in voormalig Joegoslavië op vier. Het is overigens wel de eerste keer dat een Nederlandse UNPROFOR-militair overlijdt als gevolg van vijandelijke beschietingen.

**GEBEURTENISSEN IN ANGOLA
tot 1 april 1995
-EEN SAMENVATTING-**

101 MIDCie
sectie Afrika

VDG Elgersma

DE VOORGESCHIEDENIS

November 1994 tekenden vertegenwoordigers van de verzetsbeweging UNITA en de voormalige marxistische regering van Angola voor de tweede keer een overeenkomst om een einde te maken aan een oorlog die 30 jaar heeft geduurd.

Een eerste poging van de VN om de partijen tot verzoening te brengen resulteerde in 1990 in het zogenoemde akkoord van Bicesse. Het vredesproces dat hiermee in gang werd gezet mislukte in 1992, toen oppositieleider Jonas Savimbi zijn verlies bij de presidentiële verkiezingen weigerde te erkennen.

Met bemiddeling van de VN werd een tweede poging gewaagd om de partijen tot elkaar te brengen. Eind november kwam het tot een akkoord. Dit akkoord voorziet in een bestand, ontwapening en demobilisatie van de meeste troepen, opbouw van een nieuw geïntegreerd leger, mijnopruijing, transformatie van UNITA tot een politieke beweging en een minutieuze

verdeling van belangrijke overheidsposities. Na voltooiing van dit alles, dient men nieuwe presidentsverkiezingen te organiseren.

Eind maart moest de Secretaris-Generaal van de VN aan de Veiligheidsraad berichten of hij de situatie in Angola veilig genoeg achtte om over te gaan tot het zenden van de beloofde 8.000 blauwhelmen. De uitslag van deze beslissing was lange tijd onzeker vanwege de fragiliteit van de vrede. Het aantal schendingen van het staakt-het-vuren is in de maand maart aanmerkelijk omlaag gegaan. De uitzending van de blauwhelmen zal dan ook naar verwachting nu snel kunnen beginnen.

Er zijn inmiddels al wel VN-waarnemers ter plaatse, waaronder een aantal Nederlanders.

LUANDA

15 maart - Volgens de Comissão Conjunta zijn er de laatste drie weken geen schendingen meer geweest van het verdrag.

16 maart - In een open brief vragen de Bisschoppen van Angola zich af waarom de verschillende partijen zich opnieuw aan het voorbereiden zijn op de oorlog. Tevens vragen de bisschoppen de blauwhelmen zo snel mogelijk naar Angola te laten komen.

20-22 maart - Ismat Kittani, de speciale adviseur voor Angola van de Secretaris-Generaal van de VN, voert gesprekken met Savimbi en de president van Angola, Eduardo Dossantos. Beide stellen dat aan de voorwaarden is voldaan die de komst van de beloofde 8.000 blauwhelmen naar Angola mogelijk maken.

Op 22 maart vertrekt Kittani uit Luanda om in New York advies uit te brengen over het al dan niet uitzenden van de beloofde blauwhelmen.

23 maart - Generaal Chris Garuba, commandant van de VN missie in Angola (UNAVEM III), presenteert de eerste versie van een plan tot uitvoering van de integratie van het regeringsleger van de MPLA en het rebellenleger van UNITA. Tot deze integratie was reeds besloten bij de ondertekening van het protocol van Lusaka in november 1994. Het regeringsleger is nu 170.000 man sterk, het rebellenleger heeft 70.000 man. Het geplande geïntegreerde leger zal uit 100.000 man bestaan. De overige 140.000 man moeten worden gedemobiliseerd. Volgens het plan is demobilisatie eenvoudiger als de eenheden eerst geconcentreerd worden in 'assembly areas'.

24 maart - In een uitgelekt vertrouwelijk memorandum toont de Angolese regering zich pessimistisch over de verloop van het vredesproces. Men duidt er daarbij op dat reeds honderd schendingen van het bestand hebben plaatsgevonden en tevens dat de uitvoering van de bepalingen van het akkoord van november 1994 reeds drie maanden achter loopt op het schema. Tevens heeft de regering twijfels over de gegevens die de UNITA heeft afgestaan over aantallen eenheden, materieel en de

verblijfplaats van deze eenheden en materieel.

29 maart - In Luanda is de Comissão Conjunta (het belangrijkste overlegorgaan tussen UNITA en de regering) in een speciale zitting bijeengekomen om te praten over een vermeende aanval van UNITA troepen in Chongoroi. Bij de aanval werd ook een missiepost van de VN geraakt. Nederlandse VN-waarnemers zijn hierbij niet betrokken geweest.

29 maart - Er wordt gewerkt aan een uitwisseling van krijgsgevangenen tussen UNITA en de MPLA. Het Rode Kruis heeft reeds van beide partijen een lijst met namen van de krijgsgevangenen ontvangen.

NOORD-ANGOLA

13 maart - Commandant Chris Garuba stelt dat regeringstroepen de veiligheidszones tussen UNITA en regeringstroepen zijn ingetrokken. Het gaat met name om de strook van 38 kilometer ten zuid-oosten van de stad Uíge.

24 maart - Lokale commandanten in Ndalentado van UNITA en de MPLA hebben het initiatief genomen tot overleg in de plaats Lucala om gezamenlijk de verschillende incidenten die zijn geregistreerd te analyseren.

CABINDA

Cabinda is Angolees gebied dat is ingesloten door Zaïre en de Atlantische oceaan. De enclave is rijk aan olie. De FLEC/FAC is een bundeling van twee verzetsorganisaties die reeds sinds tientallen jaren strijden voor de 'bevrijding' van deze enclave.

Tussen 3 februari en 20 maart zijn zo'n 74 slachtoffers gevallen bij de strijd in de enclave Cabinda, aldus de Generale staf van de FLEC/FAC. Volgens het bericht dat uitgebracht werd in Brazzaville (Kongo) zou de meeste strijd zijn geleverd in de streek N'cuto (In het Noorden van deze enclave).

MIDDEN-ANGOLA

18 maart - De UNITA bevestigt dat regeringstroepen 30 personen hebben omgebracht in de provincie Bengo (bij Luanda). De regering zou twee bataljons hebben gestuurd naar de zone Bula Atumba.

18/22 maart - Een aantal personen is vermoord op de weg die Benguela verbindt met het, meer inlands gelegen, plaatsje Caimbambo. Het aantal dat door verschillende bronnen wordt genoemd loopt uitéén van 8 tot 108. De regering beschuldigt UNITA van de aanslag. De personen reisden mee met een colonne vrachtwagens.

De vertegenwoordiger van UNITA in de Comissão Conjunta, Isafas Samakuva, stelt dat 'sommige troepen zich omvormen tot dwalende bendes'. Dit zou in verband kunnen staan met de verschillende aanslagen op vrachtwagens in het centrum van het land. Samakuva vroeg om begrip voor deze acties van militairen 'waarschijnlijk op zoek naar voedsel.'

ZUID-ANGOLA

24 maart - de commandant van UNAVEM III begeeft zich naar de zuidelijke provincie Cuando Cubango om zich op de hoogte te stellen van de problematische voedselsituatie aldaar.

BUITEN ANGOLA

23 maart - Vooruitlopend op de beslissing van de Secretaris-Generaal van de VN geeft Brazilië aan dat het bereid is 1100 blauwhelmen naar Angola te sturen.

24 maart - Het vredesproces in Angola wordt reeds sinds enkele jaren diplomatiek ondersteund door een drietal landen: Portugal, de VS en de Russische Federatie. Vertegenwoordigers van deze Trojka komen 24 maart in Lissabon bijéén om een oordeel te geven over de voortgang van het vredesproces. Een dergelijke bijeenkomst heeft niet meer plaats gevonden sinds de ondertekening van het vredesverdrag in november 1994.

Doel van de bijeenkomst is een advies te geven aan Boutros Boutros Ghali die een week later moet beslissen of hij het verstandig vindt over te gaan tot de uitzending van de beloofde 8.000 blauwhelmen. Volgens de Trojka is het staakt-het-vuren, 'ondanks enige onregelmatigheden', geëerbiedigd. De drie landen geven zich rekenschap van de bereidheid van de Angolese regering om de missie UNAVEM III te steunen en vragen ook aan de UNITA een 'gepaste bijdrage'. Tevens roept de Trojka op tot een ontmoeting tussen Savimbi en Dossantos in de nabije toekomst.

BURUNDI
Een kort overzicht van de geschiedenis van Burundi

101 MIDCie
sectie Afrika

Vdg Elgersma

HET KONINKRIJK BURUNDI VOOR 1914

Sinds de 15e eeuw bestaat er binnen de huidige grenzen van Burundi een eenheidsstaat met aan het hoofd een koning ookwel *Mwami* genoemd.

In de jaren '50 van de 19e eeuw kwamen de eerste blanken, onder wie Livingstone en Stanley, aan in het gebied tussen de grote meren in Oost-Afrika. We hebben het dan over meren als het Victoria-, het Kivu- en het Tanganyikameer.

In de koninkrijken die daar bestonden trof men mensen aan, die *Tutsi's* werden genoemd. Deze mensen hielden zich voornamelijk met veeteelt bezig en ze heersten als stichters van de koninkrijken over de *Hutu's*, die zich met landbouw bezig hielden. In sommige streken wordt de Hutu ook wel *Iru* genoemd. Niet alleen Hutu's en Tutsi's werden er aangetroffen, maar ook een pygmeeëvolk genaamd *Twa*. De territoriale indeling is sindsdien niet veel veranderd. Daar waar de grenzen van veel andere Afrikaanse landen het rechtstreekse gevolg zijn van afspraken van koloniale mogendheden is dat in Burundi niet het geval.

Deze volken hadden hun eigen woongebieden, maar ze spraken wel dezelfde talen.

In 1884-1885 werd in Europa besloten bij de conferentie van Berlijn dat Burundi deel ging uitmaken van het Duitse koloniale rijk.

BELGISCH BESTUUR

Na de Eerste Wereldoorlog worden de koloniale bezittingen van Duitsland aan de Volkerenbond toevertrouwd (voorloper van de VN). Deze volkerenbond verleende aan België het mandaat het gebied te besturen.

Bij het binnenlands bestuur van Burundi maakten de Belgen in sterke mate gebruik van de structuren die reeds bestonden. Daarbij waren het de Tutsi's die voor de Belgen het land mochten besturen.

Het mandaat dat de volkerenbond aan de Belgen had verleend werd door de VN in een nieuwe vorm voortgezet middels een trust-accord met de Verenigde Naties.

DEKOLONISATIE

1 juli 1961 worden zowel Rwanda als Burundi onafhankelijk. Sindsdien loopt de geschiedenis van de twee landen niet meer synchroon. Terwijl in Rwanda de Tutsi monarchie omvergeworpen is, houdt die in Burundi stand. Vanuit Rwanda stromen veel Tutsi's naar Burundi alwaar ze enkele tientallen jaren als vluchtelingen zullen verblijven.

De Burundese koning Mwambutsa IV zorgt ervoor dat de eerste vier regeringen na de onafhankelijkheid tussen 1963 en 1965 gedomineerd worden door de Tutsi's.

In 1965 wordt wel een Hutu tot premier benoemd. Deze Pierre Ngendandwe wordt al ras om het leven gebracht. Het land raakt in een diepe crisis. De verkiezingen van mei 1965 worden door de Hutu's gewonnen maar de koning benoemd opnieuw een Tutsi tot premier. In reactie hierop probeert de gendarmerie die voor het merendeel uit Hutu's bestaat de macht over te nemen (oktober 1965). De poging mislukt en er vindt een grote slachting plaats onder de prominente Hutu's. Het ging hier om de gebieden Marangara en Ntega.

In juli 1966 stoot zoon Ntare V zijn vader van de troon. Vervolgens benoemt hij de Tutsi Michel Micombrero tot eerste minister. Deze ontzet Ntare op zijn beurt uit zijn ambt en verklaart Burundi tot een republiek. Vervolgens zorgt hij ervoor dat het leger gezuiverd wordt van Hutu officieren.

Sindsdien zijn op gezette tijden etnische conflicten uitgebroken waarbij vaak tienduizenden soms zelfs honderdduizenden mensen in korte tijd werden omgebracht.

Een nieuwe poging tot een staatsgreep in 1972 leidt tot de moord op zo'n 200.000 Hutu's. Nog eens 300.000 andere verkiezen de ballingschap boven het onzekere bestaan in Burundi.

In 1976 wordt er opnieuw een staatsgreep gepleegd, ditmaal zonder bloedvergieten. De Kolonel Jean-Baptiste Bagaza, een Tutsi wordt de nieuwe president. In 1984 laat hij zich tot president verkiezen. Hij is dan de enige kandidaat en hij behaalt 99,63 % van de stemmen.

Als kolonel Jean-Baptiste zich enkele jaren (in 1987) later tijdelijk in het buitenland bevindt wordt hij omvergoorpen door zijn voormalige medewerker, majoor Pierre Buyoya. Hoewel het bewind van Buyoya over het algemeen wordt beschouwd als vriendelijker dan dat van zijn voorganger verliezen, niettemin zo'n 20.000 Hutu's het leven gedurende 1988. Opnieuw vallen de meeste slachtoffers in Noord-Burundi (gemeenten Marangara en Ntega).

HET DEMOCRATISCH EXPERIMENT

De onrust en buitenlandse druk brengen Buyoya er toe om schuchtere passen in de richting van de democratie te zetten. Zo benoemt hij in 1991 een Hutu als eerste minister. De democratisering leidt in 1992 uiteindelijk tot een nieuwe grondwet. Tegelijkertijd wordt het toegestaan politieke partijen op te zetten.

Juni 1993 worden de eerste verkiezingen gehouden en Melchior Ndadaye van de Frodebu wordt met 64,75% van de stemmen verkozen tot president. De opkomst van de verkiezingen was maar liefst 97,3 % en de verkiezingen worden bestempeld als vrij en eerlijk. Een maand later worden ook de parlementsverkiezingen met

grote meerderheid door de Frodebu gewonnen.

Pierre Buyoya accepteert dat hij verslagen is. Ndadaye gaat zo snel mogelijk over tot de vorming van een regering waaraan zowel Hutu's en Tutsi's deelnemen. Helaas proberen in oktober 1993 Tutsi militairen een staatsgreep te plegen. Daarbij wordt Ndadaye vermoord. Opnieuw breken er ernstige gewelddadigheden uit waarbij 50.000 mensen het leven verliezen. 700.000 Hutu's vluchten naar de buurlanden.

Na drie maanden van onderhandelingen wordt een andere Hutu tot president benoemd; Cyprien Ntaryamira. De president heeft moeite om zich staande te houden t.o.v. het leger dat door Tutsi's gedomineerd wordt. De Tutsi's slagen erin een akkoord te bereiken met de Hutu-president waarin een verdeling wordt gemaakt van de verschillende belangrijke functies (diplomatieke vertegenwoordigingen, ministers etc.). Deze akkoorden noemt men wel de Kigobo en Kajaga akkoorden naar de plaats waar ze werden getekend.

Ook de president Ntaryamira zal op gewelddadige wijze van zijn leven beroofd worden. Hij komt om als op 6 april 1994 in Kigali op mysterieuze wijze het vliegtuig wordt neergeschoten waarin hij samen met de president Habyarimana reist. Dit is in Rwanda het startsein voor een genocide van Tutsi's en de daaropvolgende vlucht van meer dan een miljoen Hutu's. In Burundi luidt deze moordaanslag een nieuwe periode in van grote onzekerheid.

6 maanden lang wordt er onderhandeld over wie de nieuwe president van Burundi zo moeten worden. Op 10 september 1994 wordt er een akkoord gesloten tussen de Uprona en de Frodebu. De Uprona accepteert dat een Hutu de functie van president zal vervullen in de komende overgangperiode. Daarentegen worden alle overige posten bijna gelijkelijk verdeeld tussen de Uprona en de Frodebu (55% portefeuilles voor de FRODEBU en 45% van de portefeuilles voor de Uprona). Hiermee wordt in feite de verkiezingsoverwinning van de Frodebu uit juni 1993 teniet gedaan. De grondwet wordt voorlopig buiten werking gesteld. De overgangperiode zal aflopen als 9 juni 1998 de nieuwe presidentsverkiezingen zullen worden gehouden.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Ook na het akkoord van september blijft het onrustig zo nu en dan komt het tot bloedbaden in het Noorden van Burundi.

Tegelijkertijd wordt er door de politieke en militaire Tutsi-top een grote druk op de Hutu politici uitgeoefend. Om de militairen en de extreme Uprona-politici te verzoenen kan de president vaak niet anders doen dan ingaan op de verschillende eisen. Zo wordt de nieuwe president van het parlement Jean Minani (Frodebu) uit zijn functie ontheven in januari 1995. Minani werd beschuldigd van contacten met extreme Hutu's.

In de maand februari behaalden de Tutsi's weer een overwinning. De Tutsi's in Bujumbura beginnen een algemene staking met het doel het aftreden van de premier Anatole Kanyenkiko. De kritiek van de Tutsi's op Kanyenkiko is opmerkelijk. Kanyenkiko is zelf een Tutsi en lid van de Uprona partij. Echter, de voorstanders van de harde lijn binnen de Uprona vinden de premier te gematigd. Kanyenkiko treedt af naar aanleiding van de staking. Door deze gebeurtenissen lijkt het politieke midden te verdwijnen.

Tegenwoordig is het niet meer duidelijk wie er aan de macht is of zijn, de fanatieke Tutsi's uit de legertop en van de Uprona of president Ntibantunganya.

COLOFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave van

101 MIDCie
Simon Stevinkazerne
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptt 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

maj L. Hakvoort
ltnt Mori
ltnt Vreman

Vormgeving:

101 MIDCie

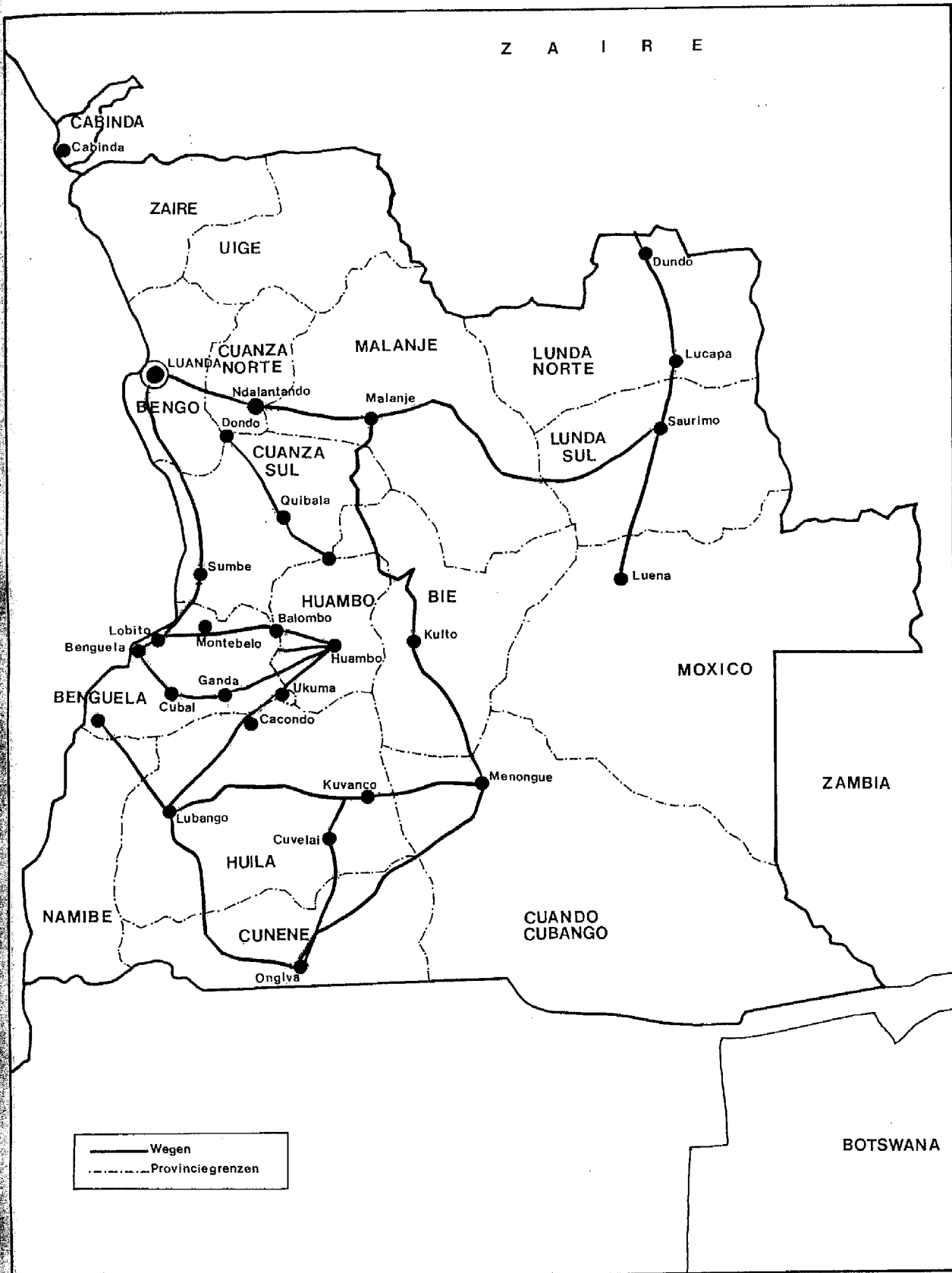
INFO-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede af die onderdelen van de krijgsmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgaaf van redenen waarom zij INFO-SCOOP wensen te ontvangen.

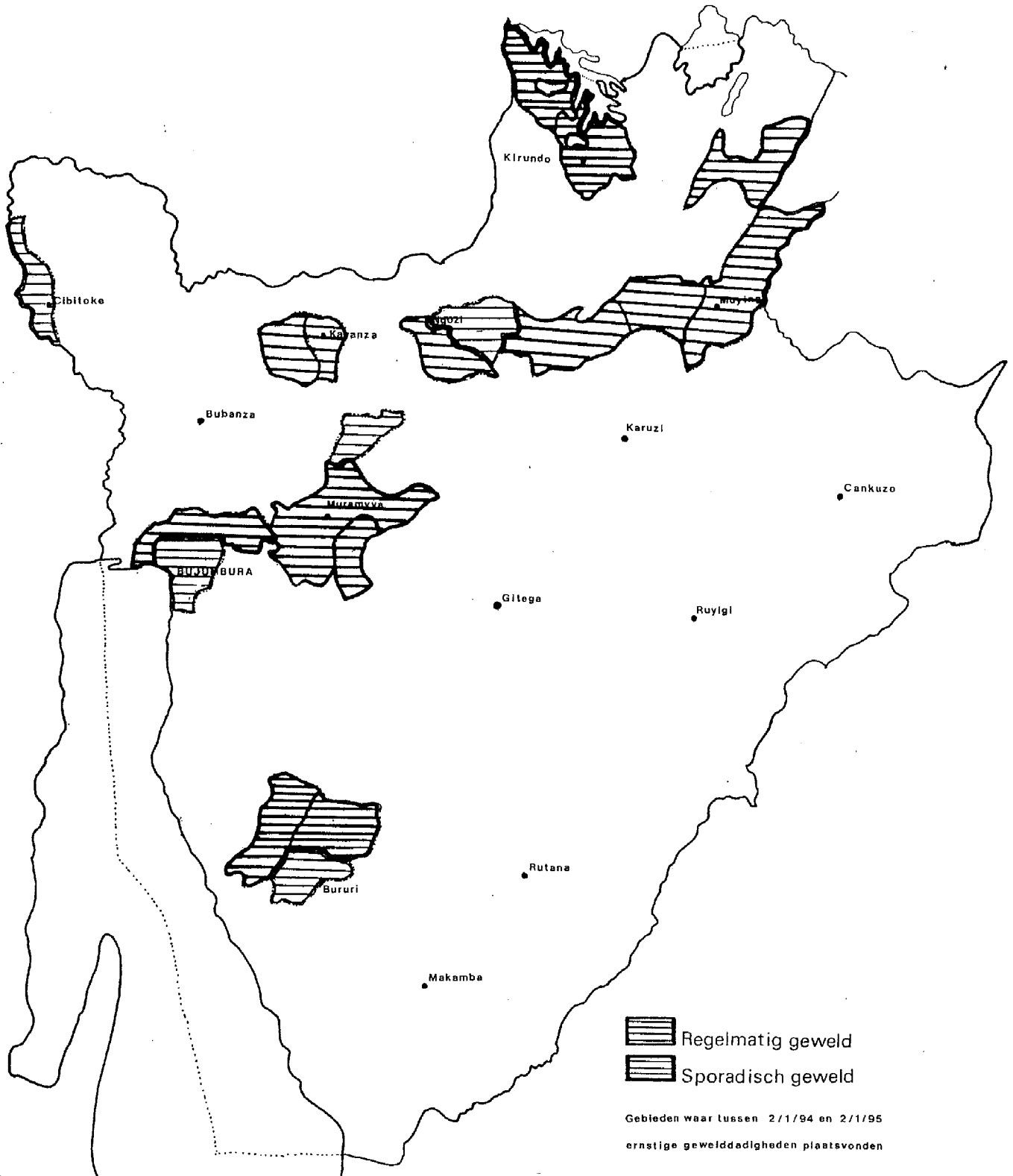
BOSNIE HERZEGOVINA
 1 Mejevicna hauvels
 2 Posavina corridor
 Brandhaerden van 15-03-95 tot 04-04-95
 Soldaat W Florusse 1995

ANGOLA

BURUNDI

Gebieden waar gewelddadigheden zijn gemeld

ANGOLA

